

PŘEDNÁŠKA 3

Standardní obchodní model

OBSAH

- ✘ Relativní nabídka a relativní poptávka
- ✘ Směnné relace (The terms of trade) a blahobyt
- ✘ Efekty ekonomického růstu, cel a exportních dotací
- ✘ Mezinárodní půjčky

ÚVOD

- ✘ Standardní model obchodu je obecný model, který zahrnuje charakteristiky Rikardiánského a Heckscher-Ohlinova modelu, které jsou zde speciálními případy.
 - + Máme dva statky, jídlo (F) a oblečení (C).
 - + Každá PPF je konkávní křivka (substituovatelnost VF).

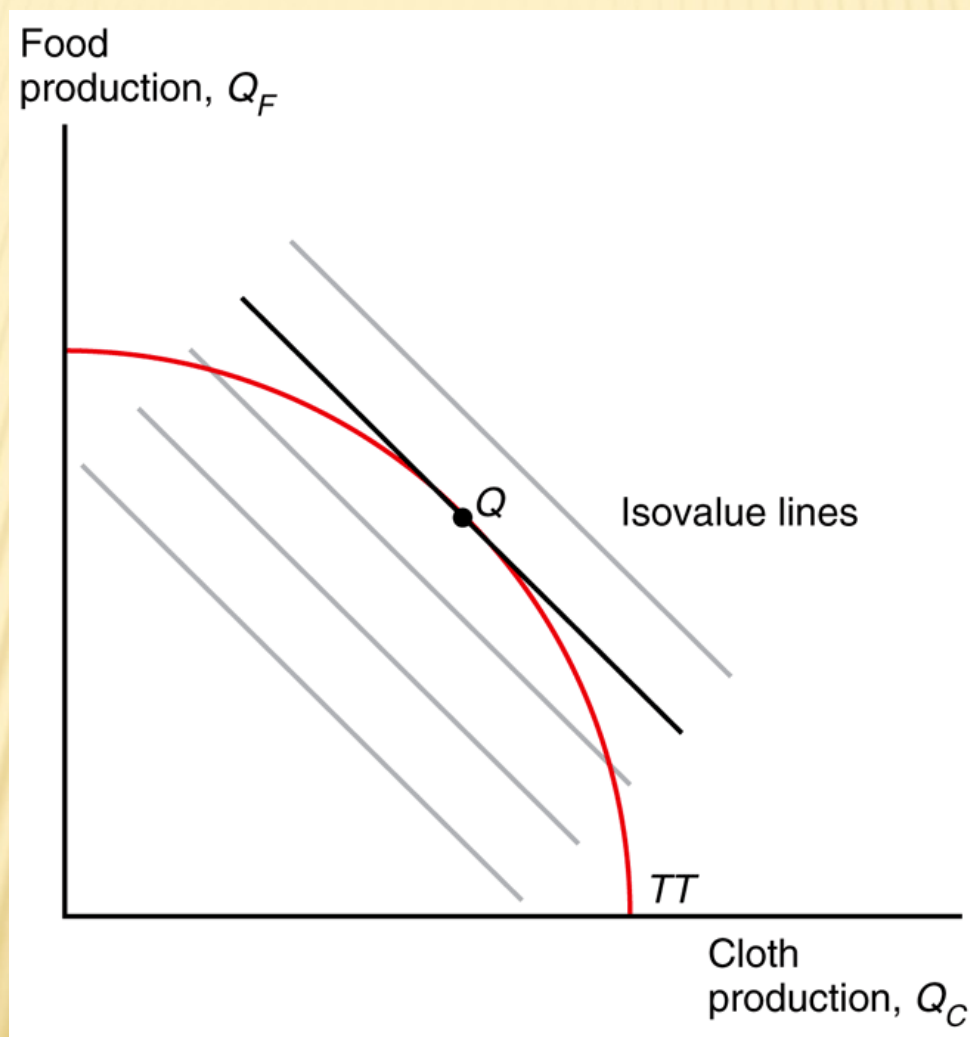
ÚVOD

- × Rozdíly v práci (dovednostech), kapitálu, půdě a technologii způsobují rozdíly v tvaru a rozsahu PPF.
- × PPF každé země determinuje její relativní nabídku (RS).
- × Světová RS je součtem národních RS a spolu se světovou RD určují rovnováhu (při existenci mezinárodního obchodu).

PRODUKČNÍ MOŽNOSTI A RELATIVNÍ NABÍDKA

- × Produkce země závisí na relativních cenách P_C/P_F
- × Ekonomika zvolí takovou kombinaci oblečení Q_C a jídla Q_F , aby maximalizovala hodnotu výstupu $V = P_C Q_C + P_F Q_F$, při daných cenách statků.
 - + Sklon isovaly je roven - (P_C/P_F)
 - + Vyrábí v bodě kde PPF je tečnou isovaly.

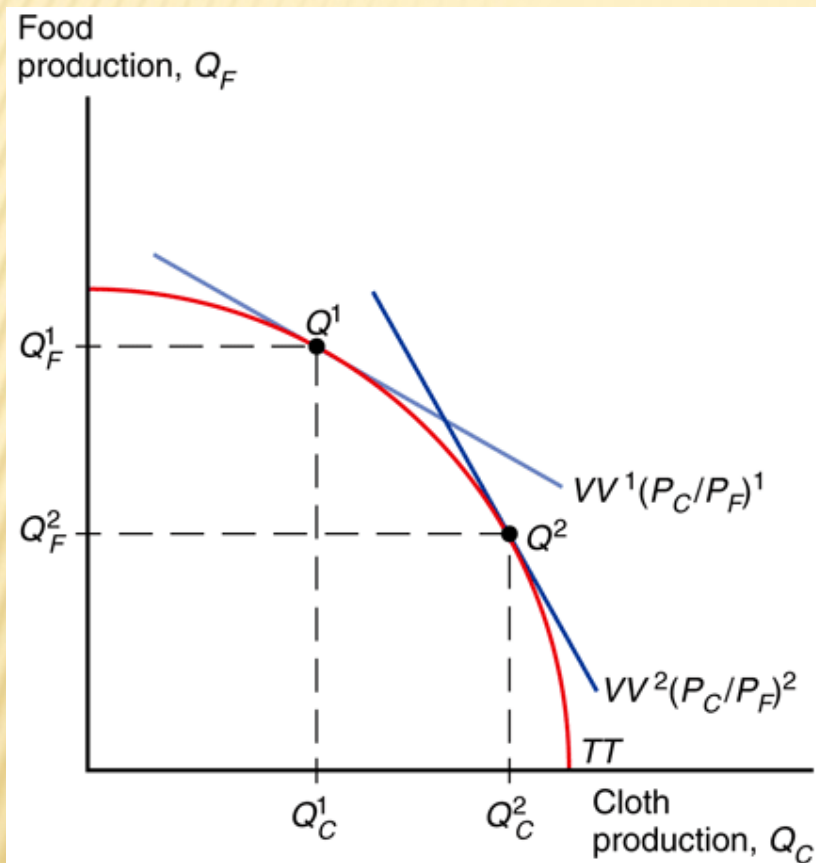
FIG. 6-1: RELATIVNÍ CENY URČUJÍ VÝSTUP EKONOMIKY

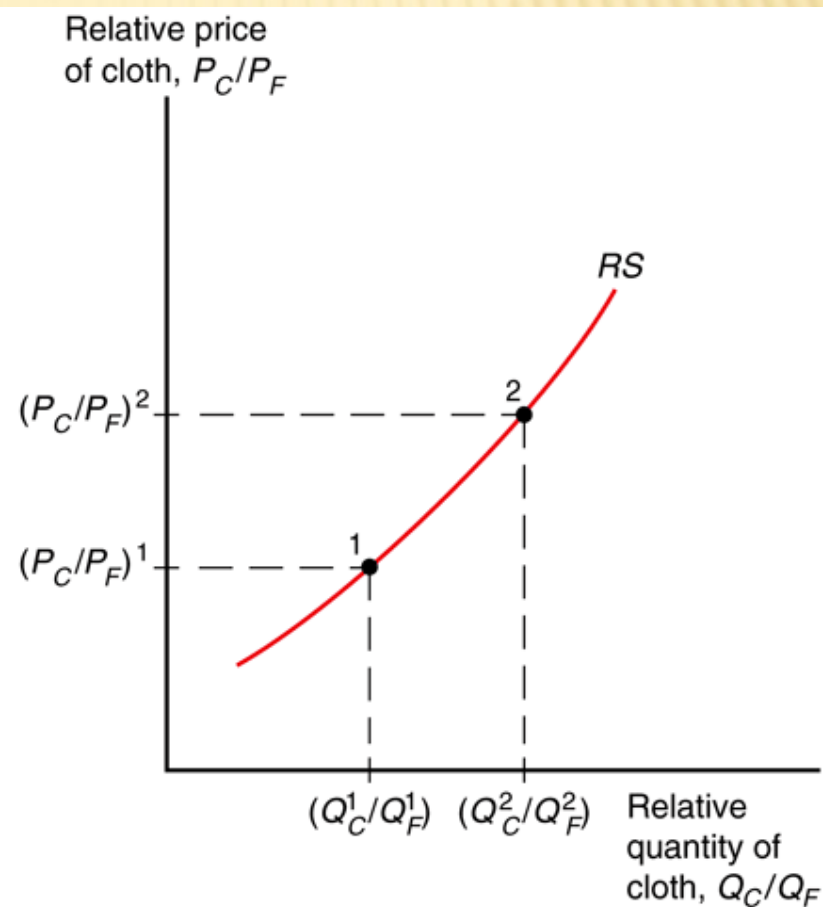
PRODUČNÍ MOŽNOSTI A RELATIVNÍ NABÍDKA

- × Relativní ceny a relativní nabídka:
 - + Růst ceny oblečení relativně k jídlu způsobí vyšší strmost isovaly.
 - + Produkce se posune z Q^1 do Q^2 .
 - + Nabídka oblečení relativně k jídlu Q_C/Q_F vzroste.
 - + Relativní nabídka oblečení vůči jídlu vzroste s růstem relativní ceny oblečení.

CENA OBLEČENÍ A VLIV NA RELATIVNÍ NABÍDKU

(a)

(b)

RELATIVNÍ CENY A POPTÁVKA

- ✘ Hodnota spotřeby ekonomiky se musí rovnat (v dlouhém období) hodnotě produkce.

$$P_C D_C + P_F D_F = P_C Q_C + P_F Q_F = V$$

- ✘ Předpokládejme, že rozhodnutí o spotřebě v ekonomice lze odvodit z preferencí typického spotřebitele.
 - + Analýza pomocí indiferenčních křivek

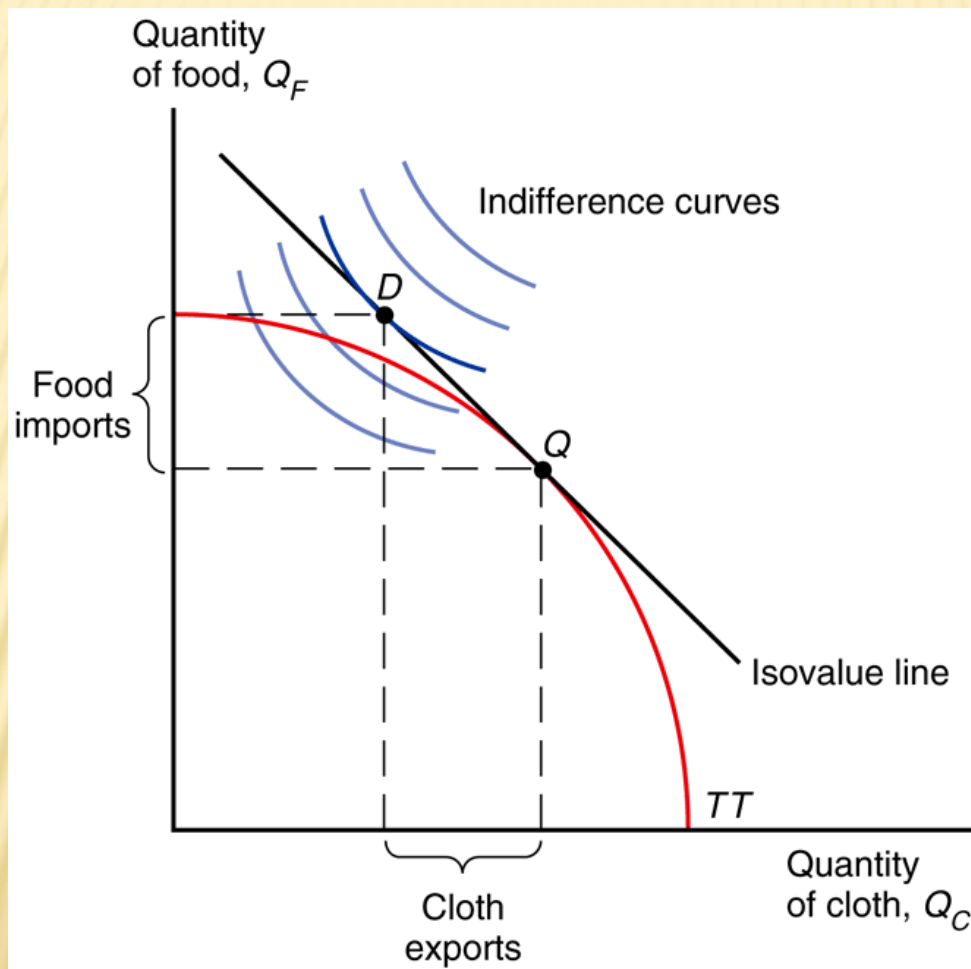
RELATIVNÍ CENY A POPTÁVKA

- × Spotřebitelská volba je založena na preferencích a relativních cenách:
 - + Spotřebovává se v bodě D (viz. dále), kde je rozpočtové omezení tečnou indifferenční křivky.
- × Ekonomika vyváží oblečení – množství vyrobeného zboží převyšuje spotřebované množství – a importuje jídlo.

RELATIVNÍ CENY A RELATIVNÍ POPTÁVKA

- ✘ Růst relativní ceny oblečení P_C/P_F způsobí změnu spotřeby posunem z D^1 do D^2
- ✘ Poptávka po oblečení relativně k jídlu D_C/D_F klesne.

FIG. 6-3: VÝROBA, SPOTŘEBA A OBCHOD VE STANDARDNÍM MODELU

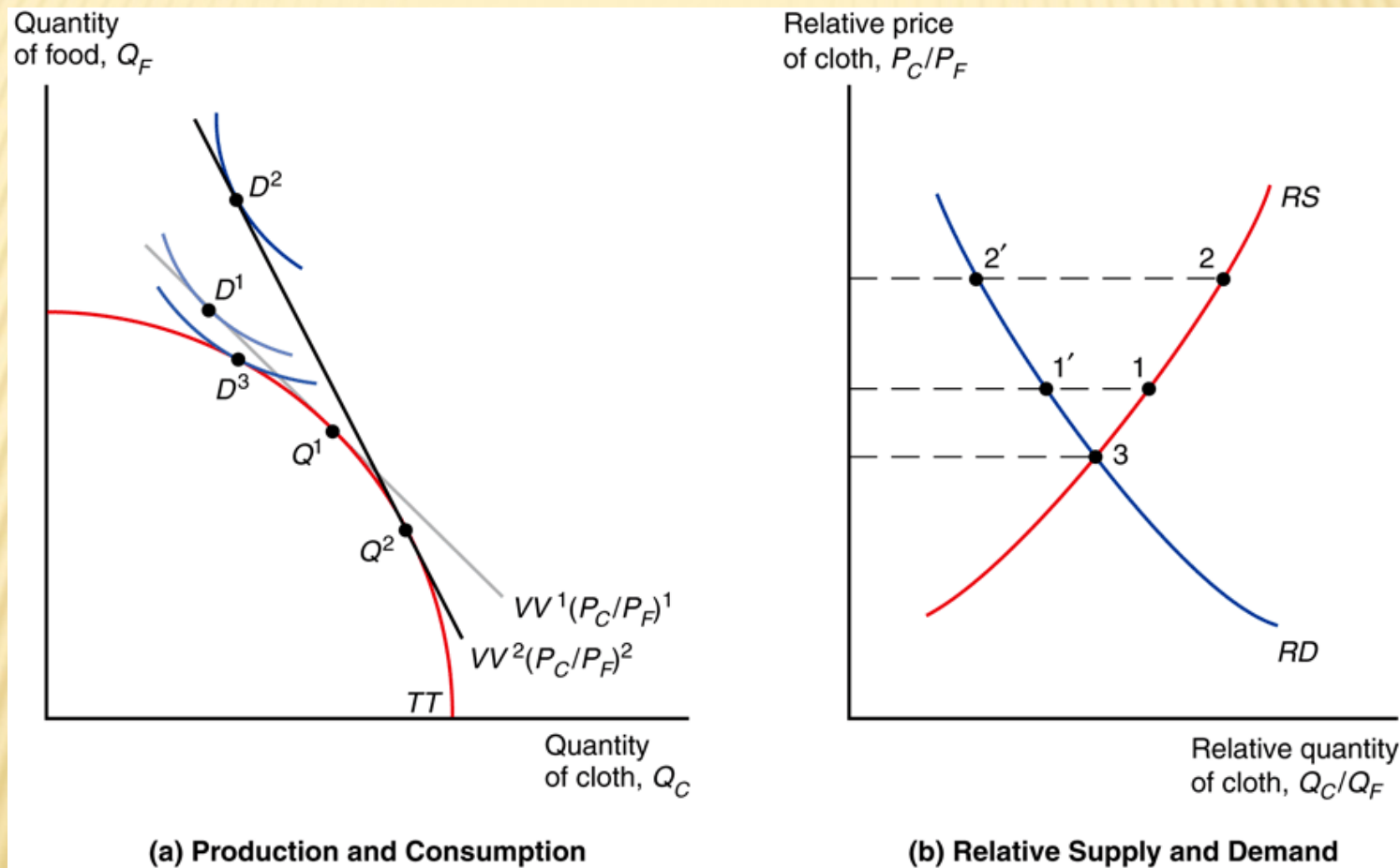
RELATIVNÍ CENY A POPTÁVKA

- ✘ Ekonomika exportující oblečení si při relativním růstu cen oblečení polepší:
 - + Linie isovaly bude prudší a lze dosáhnout na vyšší indifferenční křivku.
- ✘ Vyšší relativní cena oblečení znamená, že za každý exportovaný kus oblečení lze dovézt více jídla.

RELATIVNÍ CENY A POPTÁVKA

- × Pokud ekonomika neobchoduje:
 - + Relativní cena oblečení vůči jídlu je determinována průsečíkem relativní poptávky a relativní nabídky v dané zemi.
 - + Vyrábí a spotřebovává v bodě D^3 , kde je indifferenční křivka tečnou PPF.

FIG. 6-4: EFFECTS OF A RISE IN THE RELATIVE PRICE OF CLOTH AND GAINS FROM TRADE

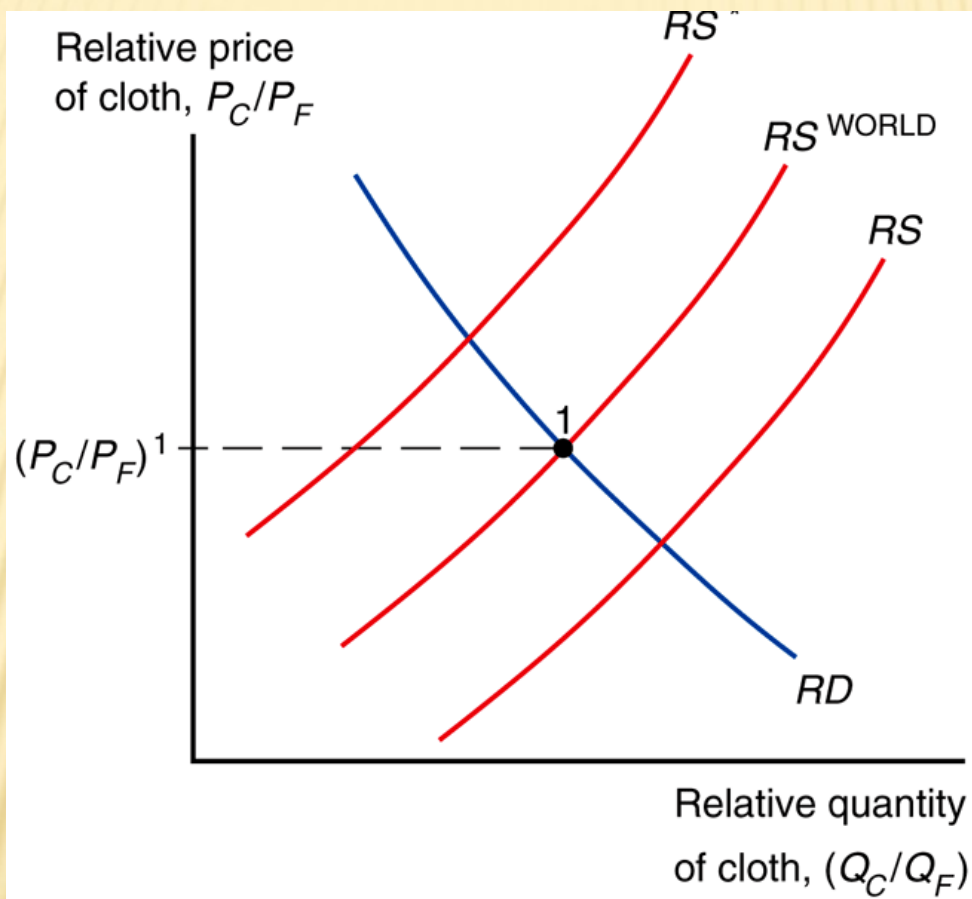
VLIV ZMĚNY SMĚNNÝCH RELACÍ NA BLAHOBYT

- ✘ Směnné relace (**terms of trade**) jsou vyjádřeny podílem exportních cen k importním cenám.
 - + Pokud země vyváží oděvy a cena relativní cena oděvů vzroste, vzrostou směnné relace.
- ✘ Vyšší relativní ceny exportu znamenají že si země může dovolit více importovat, růst směnných relací zvyšuje blahobyt země.
- ✘ Pokles T/T působí naopak.

URČENÍ RELATIVNÍCH CEN

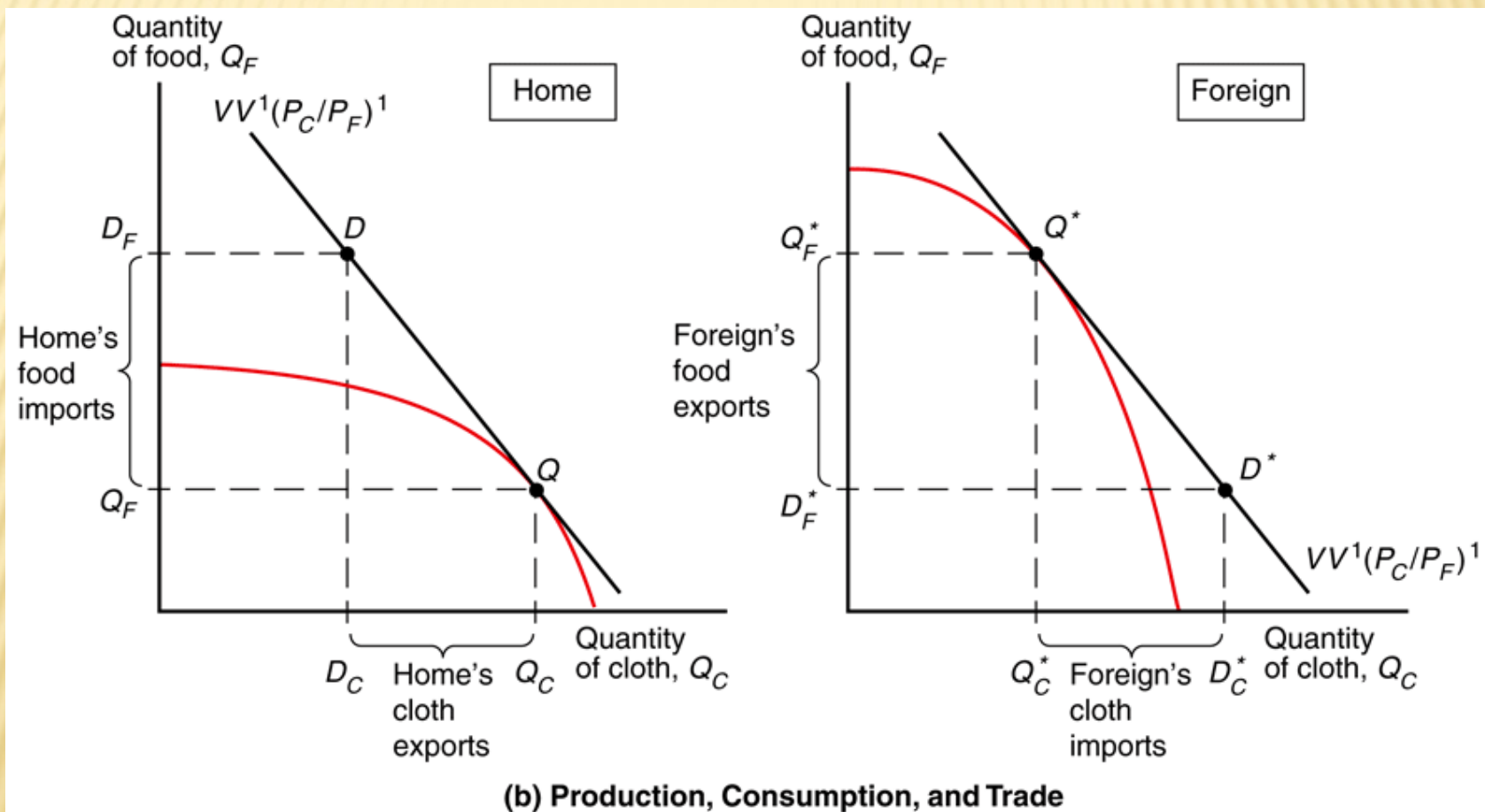
- ✘ Využijeme analýzu pomocí RS a RD
 - + Světová *RS* vyjadřuje relativní nabídku oblečení vzhledem k jídlu při všech relativních cenách.
 - + Světová *RD* vyjadřuje poptávku po oblečení relativně k jídlu při všech relativních cenách.
 - + Světové množství je sumou množství ze dvou zemí: $(Q_C + Q_C^*) / (Q_F + Q_F^*)$ a $(D_C + D_C^*) / (D_F + D_F^*)$.

FIG. 6-5A: ROVNOVÁŽNÁ RELATIVNÍ CENA S OBCHODEM A PŘIDRUŽENÝMI OBCHODNÍMI TOKY

(a) Relative Supply and Demand

FIG. 6-5B: ROVNOVÁŽNÁ RELATIVNÍ CENA S OBCHODEM A PŘIDRUŽENÝMI OBCHODNÍMI TOKY

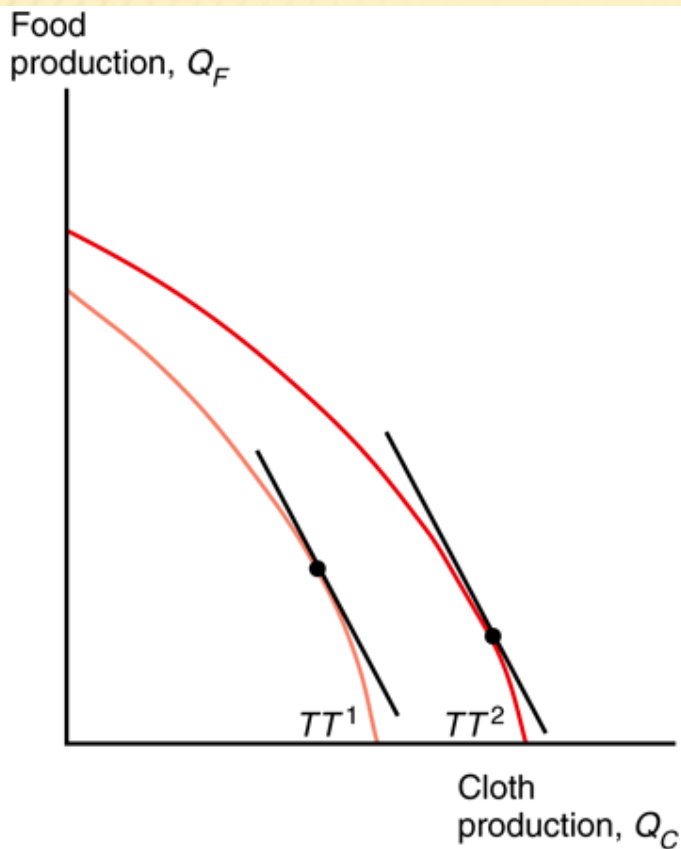
EFEKTY EKONOMICKÉHO RŮSTU

- ✘ Je ekonomický růst Číny dobrý pro životní úroveň v USA (EU)?
- ✘ Je růst v zemi hodnotnější pokud je integrovaná do světového obchodu?
- ✘ Odpovědi lze nalézt v standardním obchodním modelu.

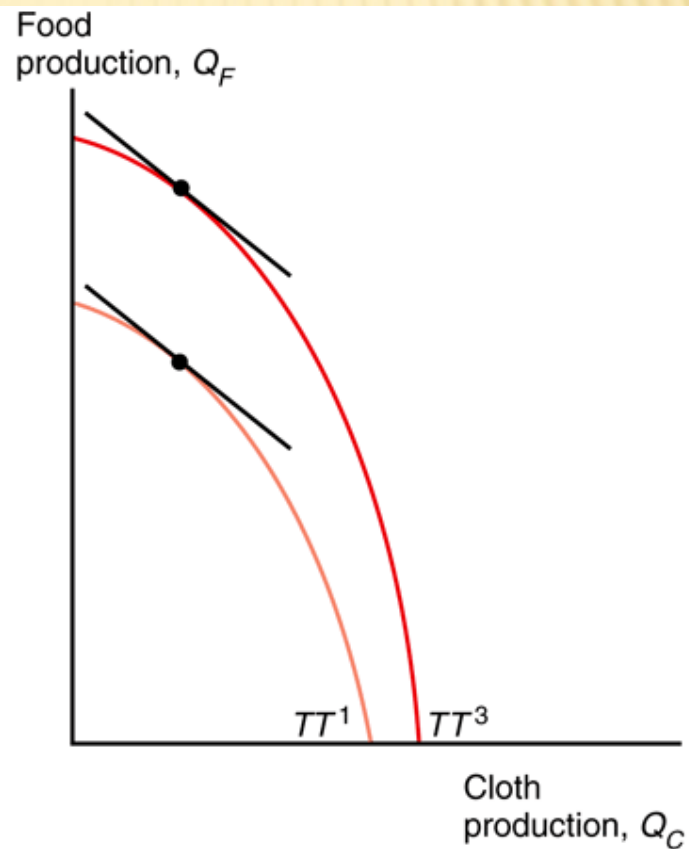
EFEKTY EKONOMICKÉHO RŮSTU

- ✘ Růst je obvykle nevyvážený, různý mezi sektory. To mění relativní nabídku.
 - + Rychle rostlo v USA například počítačové odvětví, pomalu textilní průmysl.
 - + V rikardiánském modelu může za tento vývoj technologický pokrok.
 - + V Heckscher-Ohlinově modelu ze tento vývoj může nárůst množství jednoho z výrobních faktorů (kvalifikované síly).

FIG. 6-6: NEROVNOMĚRNÝ RŮST

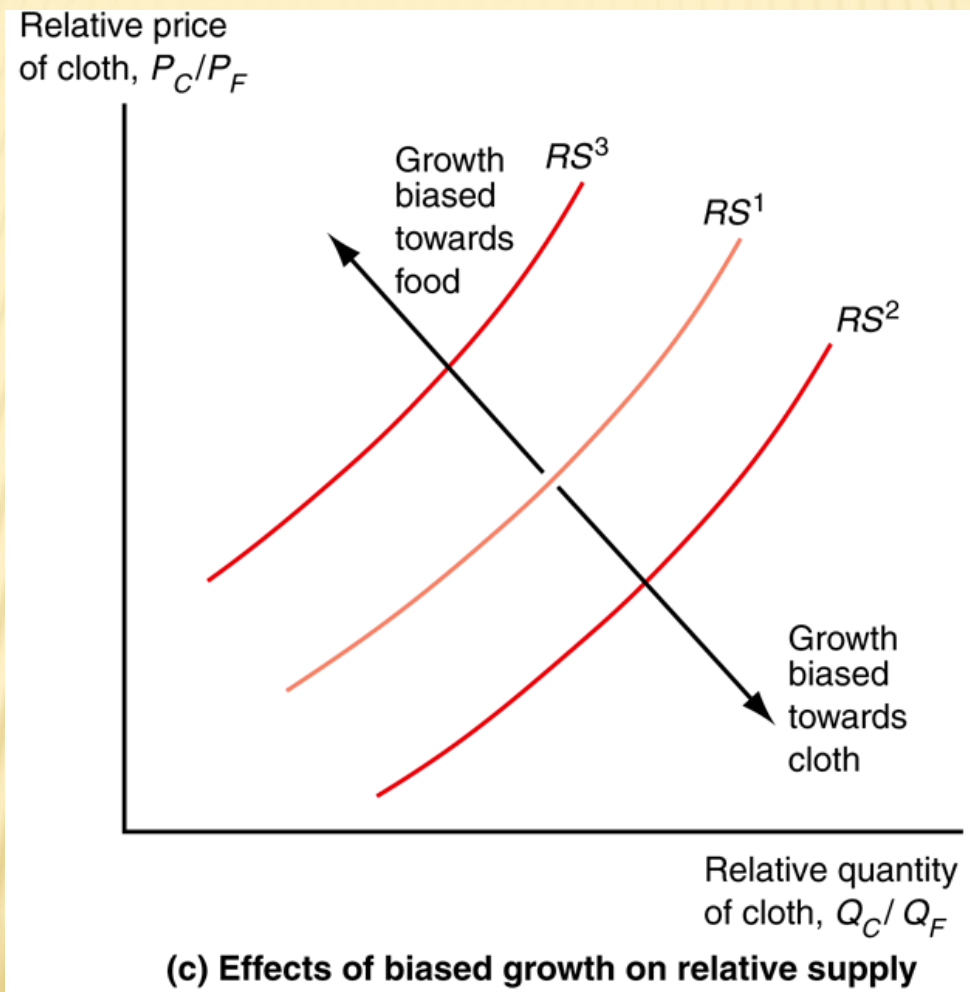

(a) Growth biased toward cloth

(b) Growth biased toward food

FIG. 6-6: NEROVNOMĚRNÝ RŮST

EFEKTY NEVYVÁŽENÉHO RŮSTU

- ✘ Nevyvážený růst a následná změna v relativní nabídce způsobí změnu směnných relací.
 - + Růst pouze v odvětví oděvů (v jakékoliv zemi) sníží relativní cenu oděvů a sníží směnné relace zemí exportujících oděvy.
 - + Růst pouze v odvětví jídla (v jakékoliv zemi) zvýší relativní cenu oblečení a zvýší směnné relace exportéru oblečení.
 - + Předpokládejme, že domácí ekonomika vyváží oděvy a importuje jídlo.

FIG. 6-7A: RŮST A SVĚTOVÁ RELATIVNÍ NABÍDKA

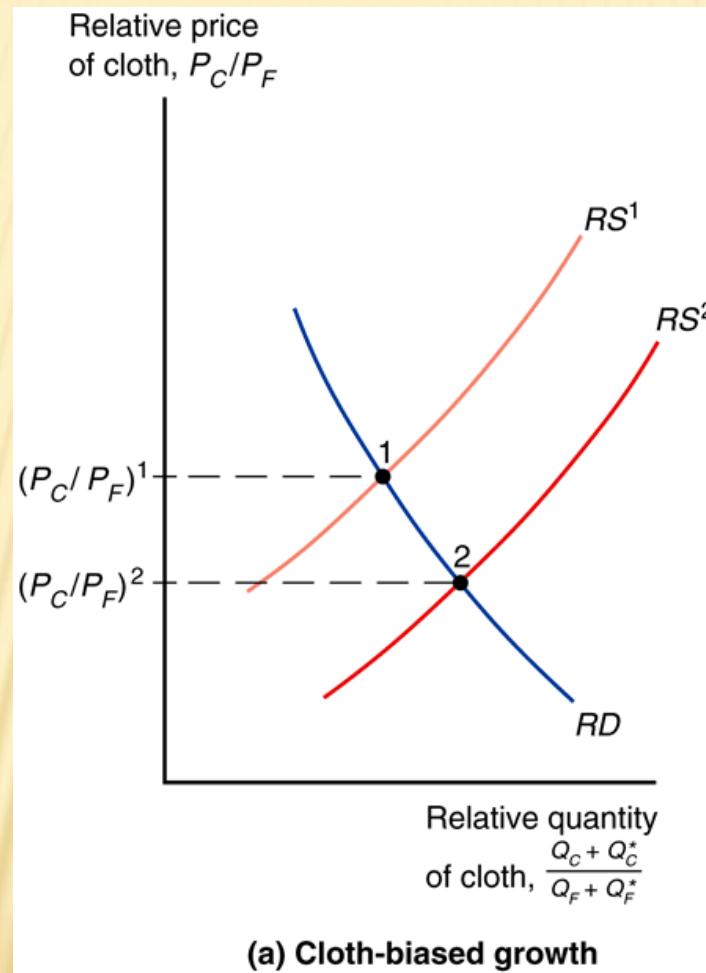
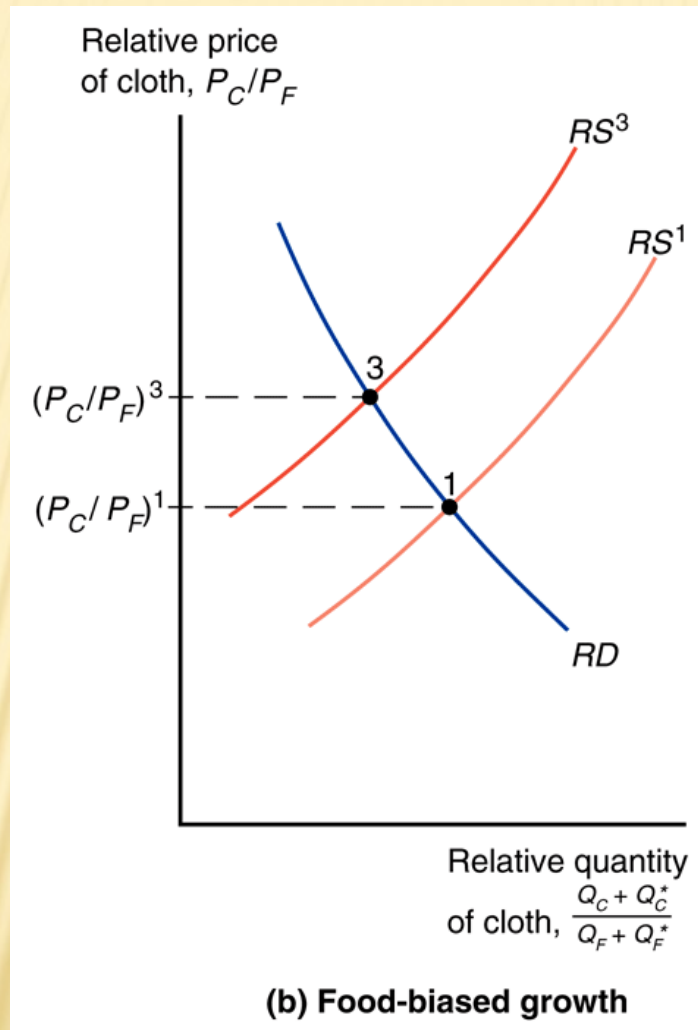

FIG. 6-7B: RŮST A SVĚTOVÁ RELATIVNÍ NABÍDKA

EFEKTY NEROVNOMĚRNÉHO RŮSTU

- ✘ **Exportně nevyvážený růst** je takový růst, který se projevuje více v exportním sektoru země (více se tam posouvá PPF).
 - + Nerovnoměrný růst v odvětví jídla v zahraničí je pro zahraniční zemi exportně nerovnoměrným růstem.
- ✘ **Importně nevyvážený růst** je takový růst ,který posunuje produkční PPF země nerovnoměrně ve prospěch importního sektoru.
 - + Nevyvážený růst v odvětví oděvů v zahraničí je pro zahraniční zemi importně nevyváženým růstem.

EFEKTY EKONOMICKÉHO RŮSTU

- ✘ Exportně nevyvážený růst snižuje směnné relace země, snižuje její blahobyt a zvyšuje blahobyt zahraniční země.
- ✘ Importně nevyvážený růst zvyšuje směnné relace země, zvyšuje její blahobyt a snižuje blahobyt zahraničí.

ZVÝŠIL RŮST V ASII BLAHOBYT VYSOKOPŘÍJMOVÝCH ZEMÍ?

- ✘ Ze standardního obchodního modelu plyne, že importně nevyvážený růst v Číně snižuje směnné relace USA a životní úroveň USA
 - + Za předpokladu, že tento růst by nastal v odvětví, která konkurují americkým exportům.
- ✘ Tento závěr není podpořen daty: mělo by docházet k poklesu směnných relací vysokopříjmových zemí, ale ve skutečnosti směnné relace vyspělých zemí rostou a klesají u asijských zemí

TABULKA 6-1: PRŮMĚRNÁ ROČNÍ ZMĚNA SMĚNNÝCH RELACÍ PRO USA A ČÍNU

	TABLE 6-1 Average Annual Percent Changes in Terms of Trade for the United States and China			
	Change by Decade			Overall Change
	1980–89	1990–99	2000–08	1980–2008
U.S.	1.6%	0.4%	–1.0%	0.1%
China	–1.4%	0.2%	–3.3%	–1.3%

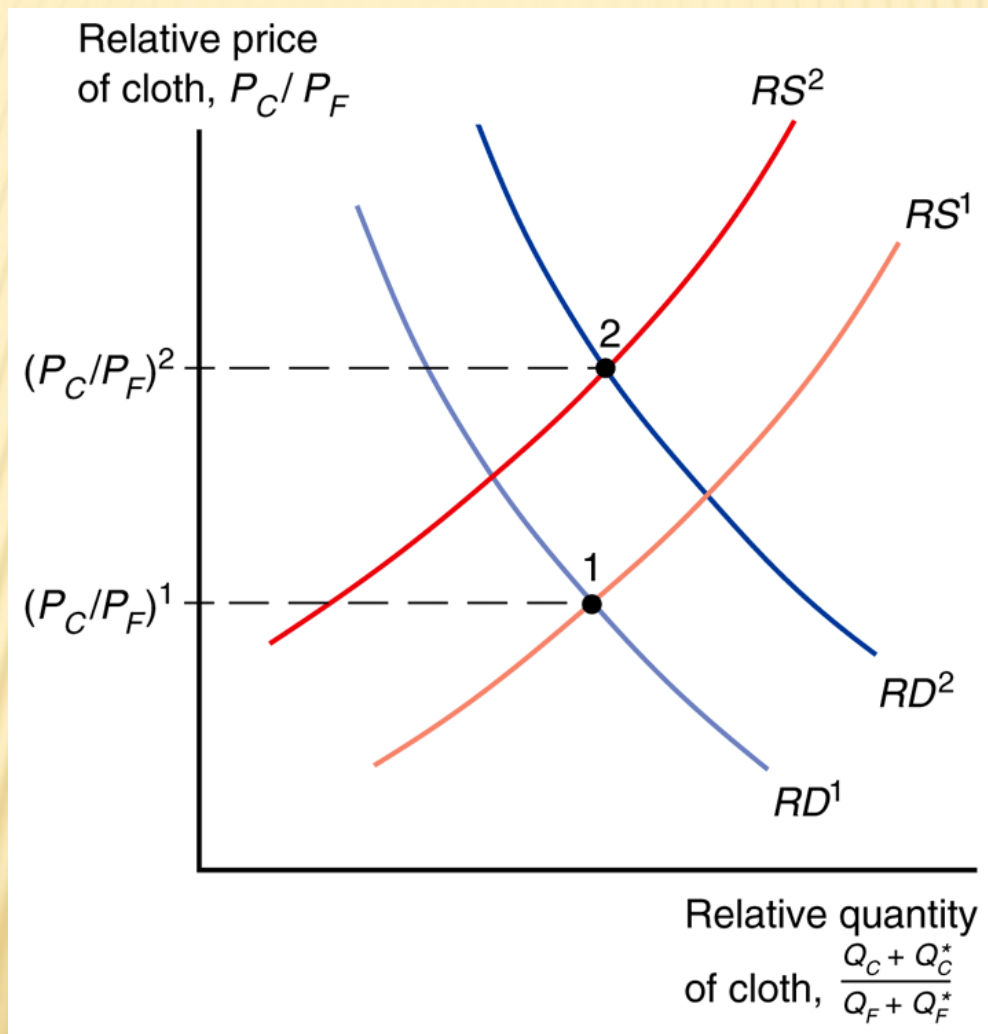
CLA A DOTACE: SOUBĚŽNÉ POSUNY RS A RD

- ✘ **Jak cla tak dotace** ovlivňují směnné relace a tudíž blahobyť.
- ✘ Vrážejí klín mezi světovou cenu a cenu na domácím trhu

DOPADY CLA NA RELATIVNÍ CENU A RELATIVNÍ NABÍDKU

- ✘ Domácí země uvalí cla na dovážené zboží, pro domácí spotřebitele vzroste relativní cena jídla.
 - + Recipročně klesne pro domácí spotřebitele relativní cena oblečení.
 - + Domácí výrobci obdrží nižší relativní cenu za oblečení a tím pádem se jich část přesune do výroby jídla. Relativní nabídka oblečení klesne.
 - + Domácí spotřebitelé budou platit nižší relativní cenu za oblečení a tudíž budou ochotni si jej více koupit. Relativní poptávka po oblečení vzroste.

FIG. 6-8: EFEKT CLA NA JÍDLO NA SMĚNNÉ RELACE

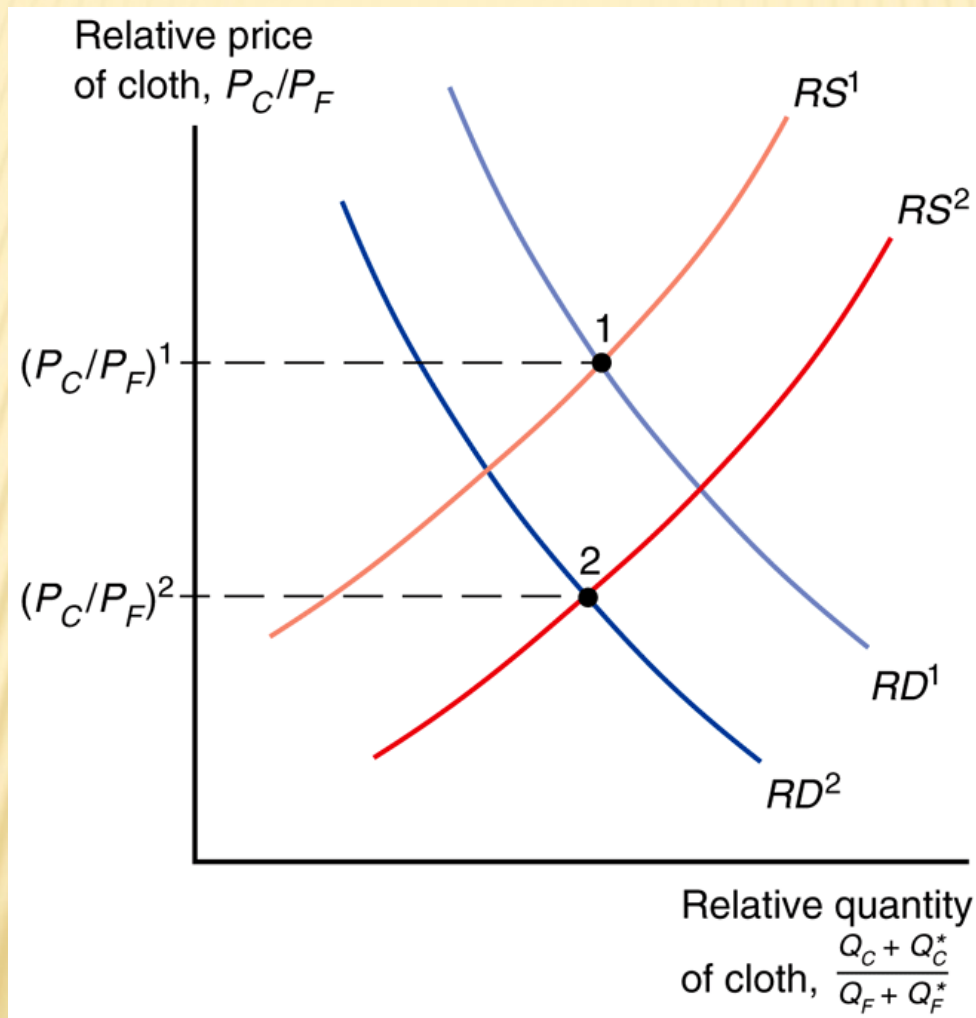
DOPADY CLA NA RELATIVNÍ CENU A RELATIVNÍ NABÍDKU

- ✘ Uvalením cla se zvýší směnné relace země a blahobyt země může vzrůst.
- ✘ Velikost tohoto efektu závisí na velikosti domácí ekonomiky vzhledem k světové ekonomice.
 - + Malá země nemůže výrazně ovlivnit světovou RS a RD, clo (dotace) bude mít jen malý dopad na T/T.
 - + Velké země mohou maximalizovat národní blahobyt na úkor zahraničních zemí.

EFEKTY EXPORTNÍCH DOTACÍ

- ✘ Domácí země poskytne dotace vývozcům oblečení, a proto relativní cena oblečení pro domácí spotřebitele vzroste.
 - + Domácí výrobci oblečení obdrží při exportu vyšší relativní ceny za oblečení, a proto budou i výrobci jídla ochotni přejít do výroby oblečení: RS oblečení vzroste.
 - + Domácí spotřebitelé musí platit vyšší relativní ceny za oblečení a budou tedy přecházet ke spotřebě jídla: RD po oblečení klesne
- ✘ Poskytnutím exportních dotací T/T klesnou a blahobyt země klesne ve prospěch zahraničí.

FIG. 6-9: EFEKT DOTACÍ NA OBLEČENÍ NA T/T

DOPADY ZMĚN SMĚNNÝCH RELACÍ: KDO JE VÍTĚZ A KDO PROHRÁVÁ?

- ✘ Ze standardního obchodního modelu plyne, že
 - + Cla uvalená domácí zemí mohou zvýšit blahobyť domácí země na úkor zahraničí.
 - + Exportní dotace snižují blahobyť země ve prospěch zahraničí.

DOPADY ZMĚN SMĚNNÝCH RELACÍ: KDO JE VÍTĚZ A KDO PROHRÁVÁ?

- ✘ Další efekty cel a obchodu ve světě s větším počtem zemí a zboží:
 - + Zahraničí může dotovat export určitého statku, které domácí ekonomika také vyváží, to sníží cenu pro domácí zemi a sníží T/T.
 - ✘ EU dotuje export zemědělských produktů, to snižuje cenu pro americké farmáře, kterou dostanou na světovém trhu.
 - + Zahraničí může uvalit cla na importované zboží, které domácí ekonomika také importuje, to sníží ceny na světovém trhu a tím i ceny pro domácí ekonomiku, což zvýší její T/T.

DOPADY ZMĚN SMĚNNÝCH RELACÍ: KDO JE VÍTĚZ A KDO PROHRÁVÁ?

- ✘ Exportní dotace zahraniční zemí na zboží, které
 - + domácí ekonomika importuje, snižuje světovou cenu i cenu domácích importů a tím zvyšuje T/T domácí země.
 - + domácí ekonomika také exportuje, snižuje světovou cenu i cenu domácích exportů a tím snižuje T/T domácí země.
- ✘ Dovozní cla uvalena zahraniční zemí na zboží, které
 - + domácí ekonomika exportuje snižuje světové ceny a tím snižuje i T/T domácí ekonomiky
 - + domácí ekonomika také importuje snižuje světové ceny a tím zvyšuje T/T domácí země.

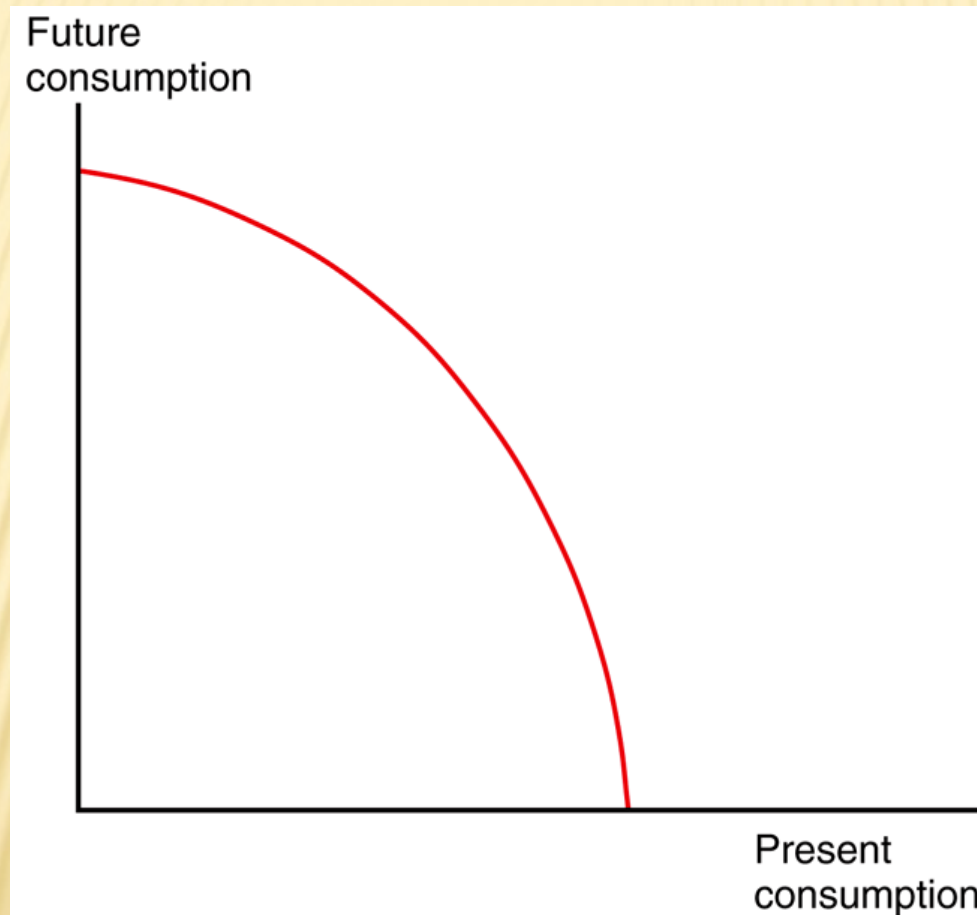
DOPADY ZMĚN SMĚNNÝCH RELACÍ: KDO JE VÍTĚZ A KDO PROHRÁVÁ?

- ✘ Exportní dotace i dovozní cla na zboží snižují relativní světové ceny zvýšením relativní nabídky a snížením relativní poptávky po zboží.

MEZINÁRODNÍ PŮJČKY

- ✘ Standardní obchodní model může být modifikován k analýze mezinárodních půjček.
 - + Statkem budou současná a budoucí spotřeba (stejný statek v různých časech).
- ✘ Země mívají odlišné příležitosti k investicím, které je činí v budoucnu produktivnějšími.
- ✘ Hranice výrobních možností je vystřídaná hranicí mezičasové volby, která znázorňuje současný a budoucí produkt.

FIG. 6-10: MEZIČASOVÁ HRANICE VÝROBNÍCH MOŽNOSTÍ

MEZINÁRODNÍ PŮJČKY

- ✘ Předpokládejme, že mezičasová hranice výrobních možností pro domácí ekonomiku je nevyvážená směrem k současnému výstupu a zahraniční směrem k budoucímu.
 - + Zahraničí má lepší příležitosti dnes investovat a tím generovat vyšší budoucí výstup.

MEZINÁRODNÍ PŮJČKY

- ✘ Pokud si půjčíte 1 jednotku (výstupu), musíte v budoucnu splatit jistinu + úrok = $1 + r$, kde r je reálná úroková míra.
- ✘ Cena budoucí spotřeby relativně k současné spotřebě je $1/(1+r)$.
 - + 1 jednotka současné spotřeby má hodnotu $1 + r$ budoucí spotřeby
 - ✘ recipročně 1 jednotka budoucí spotřeby má hodnotu $1/(1 + r)$ jednotek současné spotřeby.

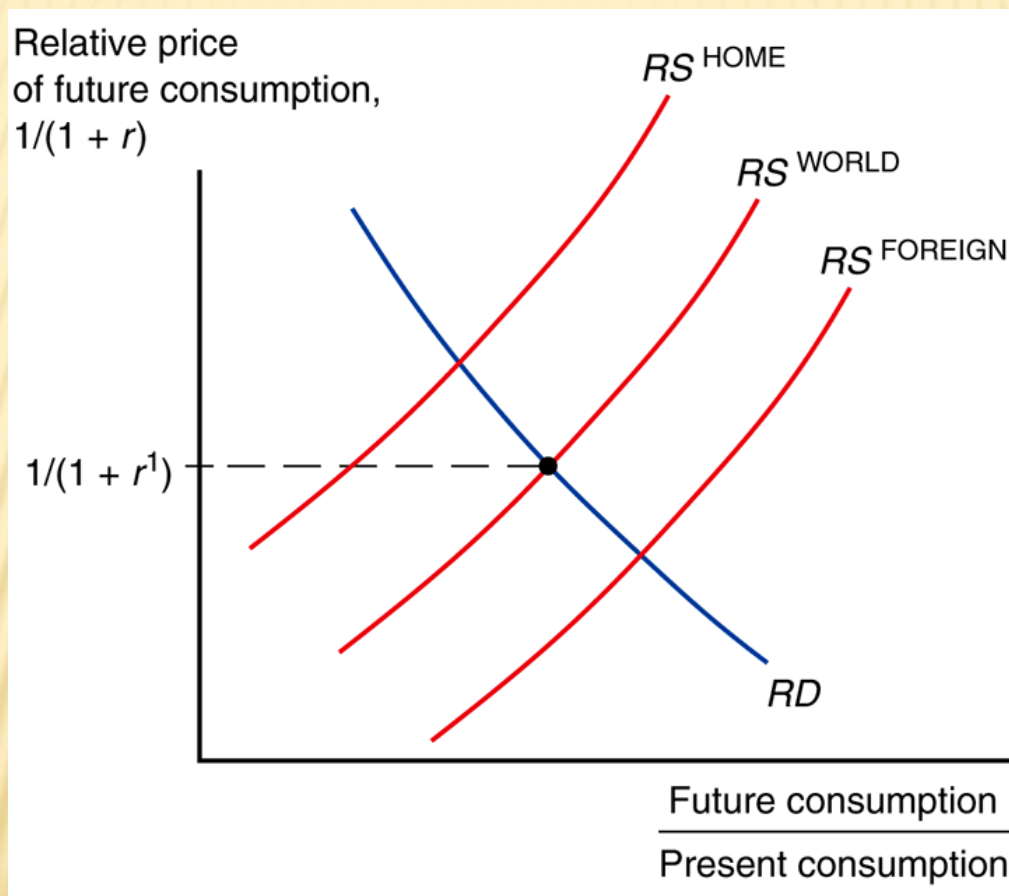
MEZINÁRODNÍ PŮJČKY

- ✘ Domácí ekonomika exportuje současnou spotřebu a importuje budoucí.
- ✘ Domácí ekonomika půjčuje zahraniční ekonomice tím, že spotřebuje v současnosti méně než vyrobí.
- ✘ Zahraničí v budoucnu splácí půjčku tím, že v budoucnu spotřebuje méně než vyrobí.

MEZINÁRODNÍ PŮJČKY

- ✘ Pokud existuje možnost mezinárodního půjčování, relativní cena budoucí spotřeby - a tudíž i světová úroková míra – je determinovaná světovou relativní nabídkou a relativní poptávkou.

FIG. 6-11: ROVNOVÁŽNÁ ÚROKOVÁ SAZBA PŘI MEZINÁRODNÍCH TOCÍCH KAPITÁLU

SHRNUTÍ

1. Směnné relace jsou podílem ceny exportu relativně k ceně importu.
2. Exportně-nevyvážený růst snižuje směnné relace dané země, snižuje tak její blahobyť a zvyšuje blahobyť zahraničí.
3. Importně-nevyvážený růst zvyšuje směnné relace země a zvyšuje její blahobyť na úkor jiných zemí.

SHRNUTÍ

4. Pokud země uvalí clo, její směnné relace zvýší a může se zvýšit i blahobyť.
5. Když země uvalí exportní dotaci, jejich směnné relace klesnou a stejně tak blahobyť.

SHRNUTÍ

6. Mezinárodní půjčky představují mezičasový obchod, kde si země s výnosnými investičními příležitostmi dnes půjčují a v budoucnu splácí, s tím, že získávají oba. Jak věřitel, tak dlužník.
7. Cena budoucí spotřeby relativně k domácí spotřebě je, $1/(1 + r)$, a determinována je stejně jako ostatní relativní ceny.

Dodatek

FIG. 6A-1: URČENÍ MEZIČASOVÉ POZICE DOMÁČÍ ZEMĚ

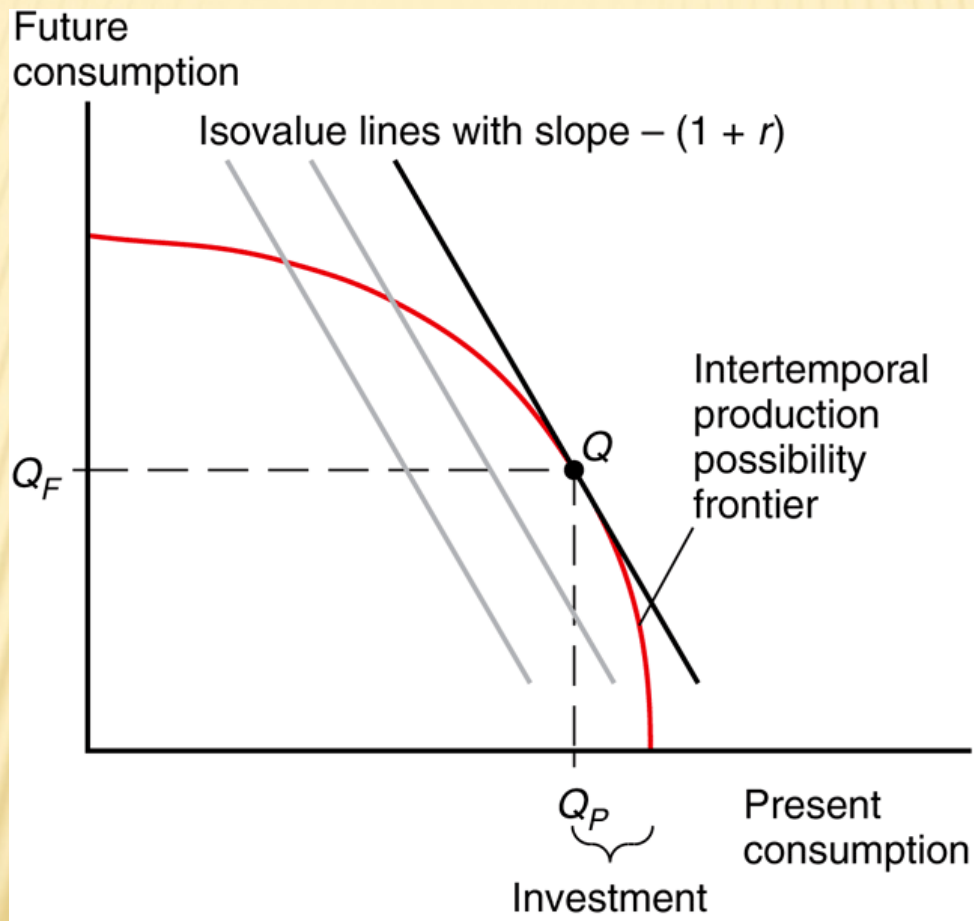

FIG. 6A-2: URČENÍ MEZIČASOVÉ POZICE DOMÁČÍ ZEMĚ

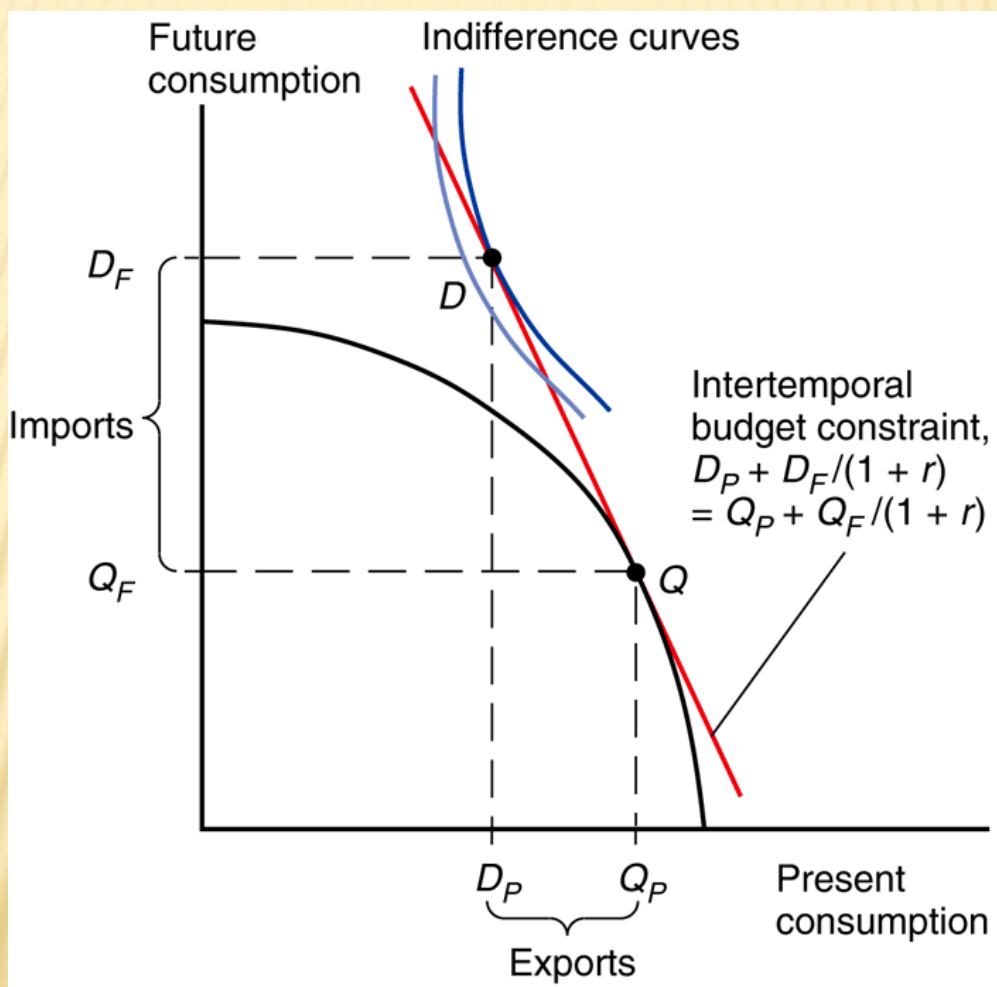

FIG. 6A-3: URČENÍ MEZIČASOVÉ POZICE ZAHRANIČNÍ ZEMĚ

